

TRƯỜNG ĐẠI HỌC VĂN HOÁ HÀ NỘI
KHOA DI SẢN VĂN HÓA

**TÌM HIỂU SƯU TẬP ĐÈN CỒ TẠI BẢO TÀNG
LỊCH SỬ QUỐC GIA VIỆT NAM**

**KHOÁ LUẬN TỐT
NGHIỆP NGÀNH BẢO
TÀNG HỌC**

Mã số: 52320305

Người hướng dẫn: Th.S PHẠM THU HẰNG
Sinh viên thực hiện: NGUYỄN THU HƯƠNG

HÀ NỘI – 2013

MỤC LỤC

	Trang
PHẦN MỞ ĐẦU	1
1. Lý do chọn đề tài	4
2. Đối tượng nghiên cứu	5
3. Phạm vi nghiên cứu	5
4. Mục đích nghiên cứu	6
5. Phương pháp nghiên cứu	6
6. Bố cục khóa luận.....	6
<u>CHƯƠNG 1: KHÁI QUÁT VỀ BẢO TÀNG LỊCH SỬ QUỐC GIA VIỆT NAM VÀ HOẠT ĐỘNG XÂY DỰNG SƯU TẬP HIỆN VẬT BẢO TÀNG</u>	7
1.1 Khái quát về Bảo tàng Lịch sử Quốc gia Việt Nam	7
1.1.1 Quá trình hình thành và phát triển	7
1.1.2 Các hoạt động chuyên môn nghiệp vụ	13
1.2 Hoạt động xây dựng sưu tập hiện vật tại Bảo tàng Lịch sử Quốc gia Việt Nam	19
1.2.1 Sưu tập hiện vật và ý nghĩa đối với hoạt động bảo tàng.....	19
1.2.2 Kho cơ sở của Bảo tàng Lịch sử Quốc gia Việt Nam.....	22
1.2.3 Hoạt động xây dựng sưu tập hiện vật tại kho cơ sở Bảo tàng Lịch sử Quốc gia Việt Nam	27
<u>CHƯƠNG 2: PHÂN LOẠI VÀ GIÁ TRỊ CỦA SƯU TẬP ĐÈN CỎ TẠI BẢO TÀNG LỊCH SỬ QUỐC GIA VIỆT NAM</u>	31
2.1 Vài nét về đèn trong cuộc sống của người Việt Nam	31
2.1.1 Nguồn gốc của đèn.....	31
2.1.2 Sự xuất hiện của đèn ở Việt Nam	32

2.2 Sự hình thành Suu tập Đền cổ tại Bảo tàng Lịch sử Quốc gia Việt Nam	34
2.3 Phân loại hiện vật trong Suu tập Đền cổ tại Bảo tàng Lịch sử Quốc gia Việt Nam	36
2.3.1 Phân loại theo niên đại	36
2.3.1.1 Hiện vật đền thời sơ sử	36
2.3.1.2 Hiện vật đền từ thế kỷ I – X	38
2.3.1.3 Hiện vật đền từ thế kỷ XI - đầu thế kỷ XX	38
2.3.2 Phân loại theo chất liệu	39
2.3.2.1 Hiện vật đền chất liệu kim loại	40
2.3.2.2 Hiện vật đền chất liệu gốm	41
2.3.2.3 Hiện vật đền các chất liệu khác	43
2.4 Giá trị của Suu tập Đền cổ tại Bảo tàng Lịch sử Quốc gia Việt Nam	44
2.4.1 Giá trị lịch sử	44
2.4.2 Giá trị văn hóa	47
2.4.3 Giá trị mỹ thuật	53
2.4.4 Giá trị kỹ thuật	55
2.4.5 Giá trị kinh tế	59
<u>CHƯƠNG 3: BẢO QUẢN VÀ PHÁT HUY GIÁ TRỊ SƯU TẬP ĐỀN CỔ TẠI BẢO TÀNG LỊCH SỬ QUỐC GIA VIỆT NAM</u>	61
3.1 Thực trạng Suu tập Đền cổ	61
3.1.1 Thực trạng kiểm kê - bảo quản	61
3.1.2 Thực trạng khai thác phát huy giá trị	66
3.2 Giải pháp nâng cao hiệu quả quản lý, bảo quản và phát huy giá trị của Suu tập Đền cổ	68

3.2.1 Tăng cường việc sưu tầm, nghiên cứu, hoàn thiện bổ sung hồ sơ cho Sưu tập.....	68
3.2.2 Đẩy mạnh quá trình số hóa việc quản lý Sưu tập.....	70
3.2.3 Tăng cường các hoạt động khai thác, phát huy giá trị của Sưu tập	72
3.2.4 Đẩy mạnh việc hợp tác với các bảo tàng, tổ chức, cá nhân trong quá trình nghiên cứu, bảo tồn và phát huy giá trị Sưu tập	74
KẾT LUẬN.....	76
TÀI LIỆU THAM KHẢO.....	78
PHỤ LỤC	

PHẦN MỞ ĐẦU

1. Lý do chọn đề tài

Lửa đã được người tiền sử phát hiện ra cách đây hàng trăm nghìn năm trước. Sự phát hiện ra lửa và sử dụng lửa cho mục đích của cuộc sống được coi là một bước tiến quan trọng trong văn minh của loài người. Nhờ có lửa, con người dần biết ăn chín, uống sôi, biết dùng lửa để sưởi ấm, xua đuổi côn trùng, thú dữ... Cũng nhờ có lửa, con người biết đốt nóng kim loại để rèn, đúc dụng cụ, tăng năng suất lao động, phục vụ nhu cầu cuộc sống. Có thể nói: lửa có mặt trong mọi hoạt động của cuộc sống con người và trở thành một biểu tượng trong đời sống tinh thần của người dân. Nói đến lửa, người ta nghĩ đến ánh sáng, hơi ấm, sức nóng và sự đốt cháy...

Lửa làm thay đổi cuộc sống con người, từ bóng tối bước ra ánh sáng, hoàn thiện hơn, văn minh hơn. Con người phát hiện ra lửa và dần dần tự tạo ra những vật dụng để giữ lửa phù hợp với cuộc sống của mình. Từ lửa tự nhiên đến lửa bằng các loại vật dẫn khác nhau để hình thành những vật giữ lửa, mà đầu tiên được biết đến là đèn.

Sự xuất hiện của đèn là một dấu ấn quan trọng trong sự phát triển cuộc sống của con người tiền sử, là vật dụng thiết yếu đem lại ánh sáng cho con người.

Đèn là một trong những phát minh lâu đời của nhân loại, nhờ có phát minh này, loài người đã dần kiểm soát, chế ngự được lửa không chỉ nhằm phục vụ lợi ích cuộc sống mà còn tạo cho đời sống tinh thần của mình ngày càng phong phú và có ý nghĩa hơn. Ở Việt Nam, qua tài liệu khoa học cho thấy, đèn được chế tác cách ngày nay hàng nghìn năm. Đèn dùng để giữ lửa phục vụ đời sống sinh hoạt như thắp sáng, sưởi ấm... đồng thời đóng vai trò quan trọng trong nghi lễ tôn giáo, tín ngưỡng, gắn bó với các không gian tâm linh của người Việt. Tìm hiểu

về đèn cầy là một trong những cách thức tìm hiểu về lịch sử, truyền thống văn hóa của dân tộc.

Xã hội hiện đại, con người sống “vội”, sống “nhanh” hòa với xu thế toàn cầu hóa, đô thị hóa. Những giá trị văn hóa theo đó cũng có nguy cơ mờ nhạt, mai một dần. Trong bối cảnh hiện nay, chúng ta cần tăng cường tìm hiểu, chú trọng hơn nữa việc nghiên cứu những giá trị truyền thống để bảo tồn và phát huy bản sắc văn hóa, góp phần gìn giữ tài sản văn hóa cho muôn đời, cũng như để quán triệt đường lối chính sách của Đảng và Nhà nước.

Là sinh viên ngành Bảo tàng học, với vốn kiến thức tích lũy được, tôi nhận thấy giá trị cũng như tầm quan trọng của việc bảo tồn và phát huy những giá trị văn hóa độc đáo của dân tộc thông qua các hiện vật bảo tàng - những cây đèn cầy. Chính vì vậy tôi quyết định chọn đề tài ***“Tìm hiểu sưu tập đèn cầy tại Bảo tàng Lịch sử Quốc gia Việt Nam”*** làm Khóa luận tốt nghiệp Đại học. Tôi hi vọng, kết quả nghiên cứu của khóa luận sẽ góp phần nhỏ bé vào việc bảo tồn, phát huy những giá trị văn hóa, di sản văn hóa dân tộc còn tiềm ẩn, đồng thời tôn vinh hình ảnh của văn hóa, đất nước, con người Việt Nam.

2. Đối tượng nghiên cứu

Đối tượng nghiên cứu của Khóa luận là Sưu tập Đèn cầy tại Bảo tàng Lịch sử Quốc gia Việt Nam.

3. Phạm vi nghiên cứu

- Về thời gian: Nghiên cứu Sưu tập Đèn cầy gắn với niên đại thực tế của các hiện vật đèn, đồng thời quan tâm tới quá trình các hiện vật được sưu tầm, lưu giữ tại Bảo tàng Lịch sử Quốc gia Việt Nam.

- Về không gian: Bảo tàng Lịch sử Quốc gia Việt Nam.

4. Mục đích nghiên cứu

- Nghiên cứu về Bảo tàng Lịch sử Quốc gia Việt Nam và hoạt động xây dựng sưu tập hiện vật của bảo tàng làm cơ sở cho việc tìm hiểu Sưu tập Đền cổ.
- Tìm hiểu quá trình hình thành Sưu tập Đền cổ, phân loại các hiện vật trong sưu tập, khẳng định và phân tích các giá trị của sưu tập.
- Trên cơ sở nghiên cứu thực trạng, bước đầu đề xuất giải pháp bảo tồn, nâng cao hiệu quả quản lý, khai thác, phát huy giá trị Sưu tập Đền cổ trong hoạt động của Bảo tàng Lịch sử Quốc gia Việt Nam.

5. Phương pháp nghiên cứu

- Phương pháp luận khoa học của Chủ nghĩa Mác - Lênin: Duy vật lịch sử và Duy vật biện chứng.
- Phương pháp khoa học được sử dụng để tiến hành nghiên cứu: Bảo tàng học, Khoa học lịch sử, Khảo cổ học, Xã hội học, Mỹ thuật học...
- Các phương pháp khác: thống kê, miêu tả, so sánh, phân tích, nghiên cứu tài liệu...

6. Bố cục của Khóa luận

Ngoài phần Mở đầu, Kết luận, Tài liệu tham khảo và phần Phụ lục, bố cục khóa luận gồm 3 chương. Cụ thể như sau:

Chương 1: Khái quát về Bảo tàng Lịch sử Quốc gia Việt Nam và hoạt động xây dựng sưu tập hiện vật bảo tàng.

Chương 2: Phân loại và giá trị của Sưu tập Đền cổ tại Bảo tàng Lịch sử Quốc gia Việt Nam.

Chương 3: Bảo quản và phát huy giá trị Sưu tập Đền cổ tại Bảo tàng Lịch sử Quốc gia Việt Nam.